

УДК 517:378.11

Коломієць А.А.

**ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ
ПРИ ФОРМУВАННІ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ СТУДЕНТІВ
В УМОВАХ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ**

У статті досліджено вплив вивчення розділів вищої математики на формування наукового світогляду студентів, зосереджено увагу на оптимальному підході до науково-дослідної роботи студентів.

Ключові слова: диференціальне числення, науковий світогляд студентів, науково-дослідна робота студентів.

Постановка проблеми. Перед вищим навчальним закладом освіти залишається завдання з підготовки висококваліфікованого спеціаліста, без чого випускник не зможе реалізувати себе на ринку праці. У наш час людині, яка отримує вищу технічну освіту, замало бути просто гарним фахівцем, який знається виключно на своїй спеціалізації. Вища освіта повинна бути всебічно розвивальною. Вища математика є тією галуззю науки, яка допомагає розвиватися особистості студента вивчаючи як фундаментальні, так і природничі дисципліни. З іншого боку розділи вищої математики розвивалися у процесі вирішення окремих проблемних питань фізики, механіки, астрономії, хімії тощо.

Мета статті полягає у розкритті одного з підходів до формування наукового світогляду студентів у процесі вивчення окремих розділів вищої математики в умовах співпраці університетів.

Під науковим світоглядом будемо розуміти сукупність таких поглядів і переконань, за допомогою яких їх власник отримує знання про досвід інших людей, які синтезовано з фактів науки та історичних матеріалів [4]. Під розширенням наукового світогляду студентів будемо розуміти: набуття вмінь та навичок навчально-пізнавальної діяльності, вдосконалення вже набутих вмінь, погляд на проблемні питання з різних сторін, синтез фактів науки та історії її розвитку. Важливим моментом при формуванні наукового світогляду студентів є організація їх науково-дослідної роботи. Науково-дослідна робота студентів повинна бути нерозривно пов'язана з навчальним процесом, органічного поєднуватися та доповнювати його. Для студентів початкових курсів технічних університетів фундаментальними і основними є дисципліни математичного циклу. Тому науково-дослідна робота студентів початкових курсів повинна бути нерозривно пов'язана з цими дисциплінами. Оптимальним видом науково-дослідної роботи для студентів перших, других курсів є участь у наукових, науково-практичних студентських конференціях, міжвузівських наукових семінарах, олімпіадах тощо.

Однією з таких конференцій є Всеукраїнська студентська науково-практична конференція "Історія науки у вищій та середній школі" (м. Умань, 2014 р.), яка дала можливість багатьом науковцям-початківцям спробувати себе практично у ролі дослідників. Провідними питаннями, що розглядалися на конференції були питання природничо-математичного циклу. Студенти ВНТУ досліджували проблему розширення наукового кругозору майбутніх інженерів у процесі вивчення основних розділів вищої математики (інтегральне та диференціальне числення, ряди) в контексті історичного розвитку фундаментальних понять цих розділів [3, с. 205]. При виборі теми і напрямку досліджень студентів враховувалися такі важливі вимоги: 1) актуальність вибраної теми; 2) її зв'язок з навчальним процесом, 3) практичне значення обраного напрямку дослідження; 4) доступність теоретичного матеріалу для студентів; 5) науковість.

Було проаналізовано вплив історичних фактів науки на формування наукового світогляду студентів. При вивченні розділів вищої математики, зокрема, диференціального числення, доцільно не просто навести означення поняття диференціалу та похідної, а й ознайомити студентів з історичними фактами розвитку понять диференціального числення. Так, основне поняття диференціального числення – поняття похідної – виникло в XVII ст. у зв'язку з необхідністю вирішення ряду задач з фізики, механіки і математики, у першу чергу наступних двох: визначення швидкості прямолінійного нерівномірного руху і побудови дотичної до плоскої кривої.

Розглянемо приклад побудови дотичної до кривої. $f(x)=1+x\cdot\sin(x^2)$. Коли похідна "додатня" – дотична зелена, коли "від'ємна" – червона, а коли дорівнює нулю – чорна (рис 2).

Співпраця університетів реалізується через проведення наукових семінарів, олімпіад, конференцій. Приймаючи участь в подібних конференціях студенти відчувають себе у ролі дослідників, глибше засвоюють матеріал, який по своїй суті є програмним, набувають досвіду виступати перед аудиторією, що сприяє росту їх самооцінки, стають більш соціально контактними.

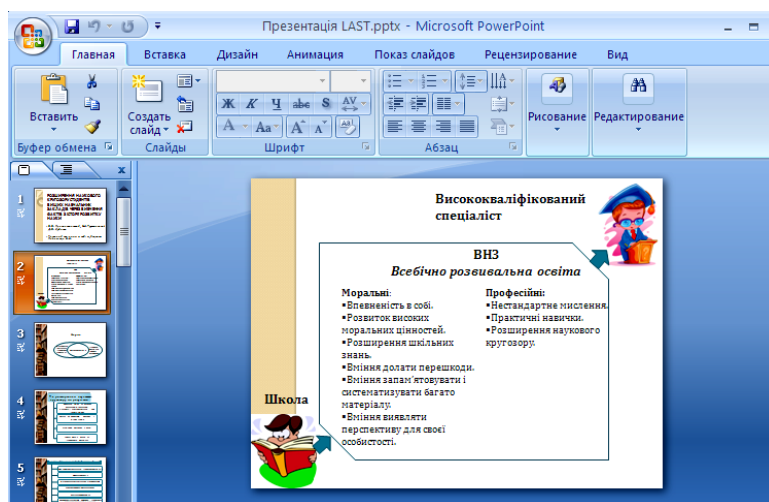

Рис. 1. Слайд доповіді студентів, що взяли участь у науково-практичній студентській конференції

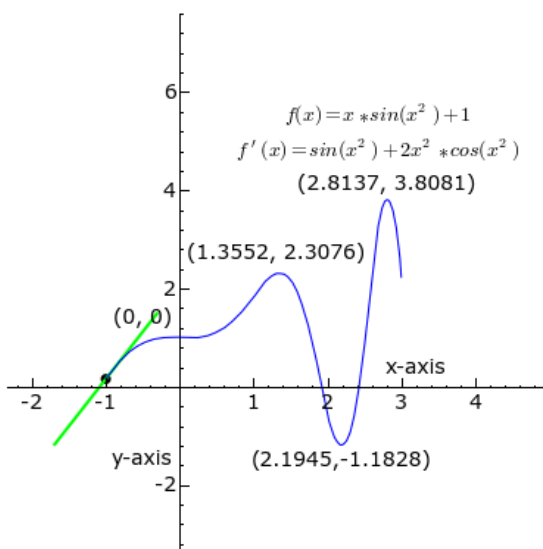

Рис. 2. Графічне зображення дотичної до графіка функції

Висновки: вивчення окремих розділів вищої математики у контексті історіографії в умовах співпраці університетів є шляхом до формування наукового світогляду студентів, створення в них стійкого інтересу до навчального процесу.

Використані джерела

1. Воробйов О. С. До проблеми формування національної технічної інтелігенції / О. С. Воробйов, П. Г. Давидов // Гуманізм та освіта : матеріали VIII міжнародної науково-практичної конференції: (19-21 вересня 2006 р., м. Вінниця) – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – 464
2. Гуревич Р. С. Теорія і практика навчання в професійно-технічних закладах : монографія / Р. С. Гуревич – Вінниця : ДОВ "Вінниця", 2008. – 410 с.
3. Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції "Історія науки у вищій та середній школі" 10-11 квітня, Умань. – 2014. – 250 с.
4. Формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів технічних спеціальностей : монографія / В. І. Ключко, А. А. Коломієць. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 202 с.

Kolomiec A.

STUDY OF SEPARATE SECTIONS OF HIGHER MATHEMATICS AT FORMING OF SCIENTIFIC WORLD VIEW OF STUDENTS IN THE CONDITIONS OF COLLABORATION OF UNIVERSITIES

In the article investigational influence of study of sections of higher mathematics on forming of scientific world view of students, concentrated attention on the optimum going near research work of students.

Key words differential calculation, scientific world view of students, research work of students.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2014